

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Contar contes: procés i característiques

Marta Martín Ferrer

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2018-19

DNI de l'alumne:

Treball tutelat per Jaume Guiscafrè Danús

Departament de Filologia Catalana i Lingüística General.

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:

Educació Infantil, literatura, oralitat, contes.

Resum

Al llarg d'aquest treball de Fi de Grau faig referència a molts dels aspectes que giren al voltant del món dels contes, posant especial atenció al procés que es recomana seguir quan en contem un, juntament amb les característiques que cal tenir en compte per poder dur-lo a terme. El treball en si és una investigació, una reflexió i una anàlisi de tots aquests aspectes, basats en uns autors de referència. Al treball també hi ha unes fotografies d'una de les sessions que he pogut dur a terme i de la qual volia deixar constància. Aquesta sessió també està explicada amb detall dins aquest document.

Abstract

In this graduate work I have talked about many of the aspects that are surrounding the stories, paying special attention to the process that is recommended with the characteristics that must be considered in carrying it out. The work itself is an investigation, a reflection and an analysis of all these aspects, I rely on some authors of reference. In the work there are some photographs of one of these sessions that I have been able to carry out and of which I wanted to leave. This session is also explained in detail in the document.

Paraules clau

Educació Infantil, literatura, oralitat, contes.

Key words

Child education, literature, orality, stories.

Índex

1. Introducció	4
2. Avantprojecte del treball	4
3. Justificació	5
3.1. Descripció de l'objecte d'estudi	6
3.2. Objectius	7
3.2.1. Generals.....	7
3.2.2. Específics.....	8
4. Metodologia	8
5. Fonamentació teòrica	9
5.1. Introducció	9
5.2. L'oralitat.....	9
5.3. Els contes: definició, característiques i tipus	10
5.4. Importància dels contes en el desenvolupament.....	11
5.5. Procés d'explicació d'un conte i característiques	13
6. Anàlisi i reflexió de la pròpia intervenció	16
7. Conclusions	21
8. Annexos	24
8.1. Material i espai.....	24
8.2. Exercicis previs i conta contes	25
8.3. Activitats posteriors	27
9. Agraïments	29
10. Referències bibliogràfiques	30

1. Introducció

Com a estudiant d'Educació Infantil he decidit que per acabar el grau que he cursat durant aquests darrers quatre anys, havia de fer un treball d'investigació bibliogràfica i reflexió sobre els contes. Per això, aquest treball parla d'aspectes que giren al voltant d'aquestes narracions de tradició oral. Al document hi podem trobar una justificació i descripció de l'objecte d'estudi, uns objectius generals i específics, una secció dedicada a la metodologia que he seguit durant tot el procés, el marc teòric, una reflexió i anàlisi d'un conte explicat per mi a infants d'entre 5 i 6 anys amb una conclusió posterior, uns annexos i, finalment, uns agraïments.

2. Avantprojecte del treball

Abans de cap altra cosa, em veig en l'obligació d'explicar en què consisteix i quines parts té aquest Treball de Fi de Grau, d'ara endavant TFG. Com diu el títol, aquest treball gira al voltant del procés d'explicació dels contes, tot i que també explic què és l'oralitat i la seva evolució al llarg del temps, la importància que tenen els contes en el desenvolupament dels infants i altres aspectes que he considerat importants esmentar, com ara: què és allò que em va impulsar a triar el tema general, que és la literatura i la poesia en l'Educació Infantil, la descripció del meu objecte d'estudi i els objectius que he treballat. Acaba amb una anàlisi de la pròpia experiència i intervenció, així com unes conclusions finals. Aquest treball és una reflexió, revisió i investigació bibliogràfica i també és un mitjà o recurs didàctic i educatiu.

En primer lloc, trobam una justificació, una descripció de l'objecte d'estudi i uns objectius generals i específics. En aquesta part del treball, allò que faig és recalcar la importància que tenen aquestes narracions en la meua vida i, en conseqüència, en el meu dia a dia com a mestra. En aquesta primera part, també faig una petita explicació o justificació de totes aquelles característiques que fan d'aquesta activitat un moment ric d'aprenentatges per als infants i per a mi. En relació amb els objectius, estan classificats en objectius generals i específics. Per una banda, els objectius generals són aquells que em permeten reflexionar, fer una recerca bibliogràfica i investigar els diferents aspectes a tenir en compte durant l'activitat de contar contes. Per una altra banda, els objectius específics són aquells que em permeten treballar l'autocrítica posant la mirada en la pròpia experiència i en la metodologia que segueix a l'hora de contar contes.

En segon lloc, trobam la fonamentació teòrica en què he basat el treball. Aquest marc teòric consta de quatre subpunts: 1) l'oralitat, 2) els contes: definició, característiques i tipus, 3) la importància dels contes en el desenvolupament dels infants, i finalment, 4) el procés d'explicació d'un conte i les característiques. Cada un d'aquests subpunts està relacionat amb l'anterior, per tant, hi ha una connexió entre ells que facilita la lectura i la comprensió del tema que guia el treball. He procurat que aquesta connexió existís gràcies també a les reflexions que neixen de la recerca bibliogràfica.

Pel que fa a la recerca bibliogràfica que conforma el marc teòric, està composta per articles que en la seva majoria són acadèmics, llibres que parlen d'aquest aspecte en l'educació, altres llibres que fan referència a aspectes més generals de la literatura. Aquesta recerca bibliogràfica respon a les inquietuds, els dubtes, les necessitats i les curiositats que m'han sorgit fent el treball.

Quant a la secció del treball que trobam a continuació de la fonamentació teòrica, és una anàlisi de la pròpia experiència, però també una autoavaluació de la meua manera de contar contes, sempre amb les aportacions dels autors de referència, que em donen la possibilitat d'enriquir les meves propostes i la metodologia en aquest àmbit. Per poder dur a terme aquesta tasca, explicaré de manera detallada la manera en què jo he fet aquesta activitat al CEIP Llevant, escola on estic fent les pràctiques II (3-6). Tot seguit, hi haurà unes conclusions finals i uns agraïments. La meua intenció és que aquesta revisió i investigació sigui profitosa per a qualsevol persona interessada en el tema.

3. Justificació

Des de la meua infància he mostrat interès per la literatura, i amb els anys, també ho he fet per la poesia, però quan vaig començar el Grau d'Educació Infantil i varen començar les meves primeres pràctiques, em vaig adonar de la importància que tenen els contes i la manera en què s'expliquen, gràcies a veure reflectides les meves emocions i sensacions en la manera en què ho feien les mestres de l'aula. Així Valriu (2010: 419) diu que "a través de la paraula podem fer viure a qui ens escolta -sigui petit o gran- sentiments i sensacions. Els podem fer veure amb els ulls interiors el món de la fantasia i de la imaginació que està més enllà..., però també ben a prop". Jo també vaig impregnar-me d'aquesta manera de fer i de ser, per convertir les

narracions de la meva infància en propostes per als més petits, amb la intenció de deixar una petjada important en les seves vides.

A l'hora de triar el tema pel treball de fi de grau, vaig pensar en diverses opcions que eren molt diferents entre elles, però a l'hora de l'elecció final, inevitablement vaig decantar-me per la literatura i la poesia en l'Educació Infantil, perquè consider que treballar aquest àmbit des de la infància ajuda els infants a canalitzar i disculpar les seves emocions, posant paraules a allò que viuen, senten i pensen sobre ells mateixos i el món, a través d'unes històries que transmeten uns valors i uns comportaments que els poden acompanyar tota la vida. Tal com diu Quintanal (2005: 2), "al compartir sus fantasias con quienes más quiere, el niño se siente seguro, pues sus conflictos se enredan en una maravillosa aventura...Cada final feliz, para ellos supone la integración de un problema interno (miedo a ser abandonado, celos de su hermano, angustia...). Los cuentos les presentan personajes sobre los que proyectan sus esperanzas y miedos, angustias y ansiedades, y que les ofrecen soluciones para sus problemas". Els contes són, al cap i a la fi un referent més en el seu desenvolupament.

Amb la tria d'aquest tema i amb l'objecte d'estudi que duré a terme, pretenc aportar la meua visió sobre els contes i la manera en què s'expliquen. Per fer-ho em centraré en el procés d'explicació d'aquests, amb el que es fa abans, durant i després d'un conte, tenint en compte algunes característiques de les quals parlaré en el següent apartat.

3.1. Descripció de l'objecte d'estudi

En aquest apartat parlaré en més profunditat del meu objecte d'estudi, que és: explicar contes: procés i característiques. La meua intenció és analitzar la importància que té en el desenvolupament dels infants seguir unes pautes per a poder dur a terme amb èxit aquest procés tenint en compte el que recomanen alguns autors i la meua experiència.

Com bé sabem per parlar del procés a tenir en compte a l'hora d'explicar un conte, és convenient parlar de la importància que té l'espai en què ha de desenvolupar-se l'activitat. Tal com ens diuen Correro i Real (2017: 52) els espais de lectura "han d'estar definits i ben preparats, resultar atractius i oferir la possibilitat efectiva d'experimentar el plaer de llegir". Per tant, ha de ser un espai que faci sentir segurs i acollits els infants. Aquest espai ha de tenir unes característiques que donin resposta a les necessitats de tots els nins.

Els contes han de ser seleccionats segons l'etapa en què es troben els infants i les seves situacions, han de tenir significat per a ells. Segons Quintanal (2005: 3) “el cuento debe tomarse en serio, sentirlo como propio, y asimilarlo para transmitirlo, pues de lo contrario, no pasará de ser un ejercicio trivial e intrascendente”. Així doncs, la mestra que expliqui els contes ha de ser capaç de transmetre'ls amb gust, interès i ganes, ha creure's la història de manera que els infants puguin percebre aquesta emoció.

Abans de començar amb la narració la mestra ha d'haver fet seva la història i l'ha de conèixer, així Rodríguez (2014: 2) diu: “si ho volem fer bé i volem transmetre tota la màgia als infants, hem de conèixer el conte; l'hem hagut de llegir com a mínim un parell de vegades abans d'explicar-lo”. La mestra també ha de crear un clima d'interès cap al conte que té entre les mans a través del to de veu, algun gest, algun ritual d'inici, etc.

En relació amb el que es fa durant la narració, és convenient fer ús d'un llenguatge clar i senzill, perquè els contes són una eina per enriquir el vocabulari dels infants, així com altres aspectes relacionats amb el desenvolupament psicològic i la transmissió de la cultura, tot això, acompanyat d'un llenguatge corporal, que ha de donar seguretat i confiança als infants. A la revista *Temas para la educación* (2012: 3), se'ns diu que “los cuentos son, por tanto, un importante recurso globalizador al ser un recurso didáctico”. Quan finalitzam l'explicació del conte, podem obrir la possibilitat que ells pensin en possibles desenllaços, per tal d'estimular la imaginació, la creativitat, l'espontaneïtat... Es poden recordar els noms dels personatges, la seva funció, es descriuen les situacions que més els han interessat, podem explicar per què els personatges actuen com ho fan i contextualitzar-ho a la vida real.

3.2. Objectius

Els objectius que pretenc aconseguir en el Treball de Fi de Grau són els següents:

3.2.1. Generals

- Reflexionar sobre el conte i la seva importància en el desenvolupament dels infants.
- Investigar i reflexionar sobre les característiques que té el procés d'explicació d'un conte.
- Conèixer el rol del docent i les narracions orals a les aules d'infantil.

3.2.2. Específics

- Analitzar la pròpia experiència en relació amb les aportacions dels autors consultats.
- Enriquir la meua metodologia a l'hora d'explicar un conte, gràcies a la recerca realitzada per al TFG.

4. Metodologia

En aquesta secció del treball expos totes les passes que he seguit per poder dur a terme tota la feina feta. A la primera reunió, el tutor i jo vam acordar quin seria el meu objecte d'estudi, parlant que de les dues opcions inicials, "contar contes: procés i característiques" era amb diferència la més ajustada al moment en el qual jo em trobava, al temps amb el qual comptava i als meus interessos. Després d'aquesta primera reunió, vaig començar amb la recerca d'articles i altres documents que m'ajudessin a orientar-me i a posar en ordre les idees que tenia i la direcció del treball. Quan ja tenia prou documents, vaig anar a algunes de les biblioteques que hi ha a la Universitat, agafant els llibres que més s'ajustessin al meu tema.

Llegir articles i alguns llibres que en la seva majoria o són acadèmics o estan relacionats amb el tema em va ajudar principalment a fer la justificació i la fonamentació teòrica del treball. Així va ser com vaig fer la primera i la segona entrega del TFG. Després de les primeres entregues, havia de preparar no només el que em quedava del document, sinó també el material i la proposta que volia fer amb els infants de l'aula en la qual he pogut dur a terme diverses intervencions, hi ha estat una de les darreres sessions l'elegida per a la darrera part d'aquest treball de fi de grau. De seguida que això va estar llest i amb l'ajuda d'algunes tutories per revisar i parlar de com anava el treball, el tutor em va recomanar que fes un avantprojecte del treball.

A la tercera tutoria vaig comentar al tutor les diferents propostes i idees que tenia per poder contar un conte en concret i ell em va donar el vistiplau, per tant, era qüestió de dies que pogués dur-lo a terme, fent fotos per a l'annex i una gravació del moment. Aquella mateixa setmana, vaig fer la reflexió i l'anàlisi de la pròpia intervenció i la conclusió. En relació amb aquesta darrera part del treball, el que vaig fer va ser triar un dels contes que em fan sentir més còmoda, en aquest cas "*l'Elmer*". La manera en què vaig dur a terme la sessió està explicada a l'apartat de reflexió i anàlisi de la pròpia intervenció i annexos d'aquest TFG.

5. Fonamentació teòrica

5.1. Introducció

Al llarg del treball, parlaré d'alguns dels aspectes que consider més importants a l'hora tractar la literatura en l'àmbit de l'Educació Infantil, amb el propòsit d'aprofundir en el meu objecte d'estudi que és: contar contes: procés i característiques, a través d'una recerca bibliogràfica que m'aporti la informació necessària per elaborar aquest treball. Així doncs, començaré parlant de l'oralitat, amb la intenció de contextualitzar els contes dins aquesta i al llarg del temps. A continuació, hi haurà un apartat dedicat a la importància que tenen aquestes narracions en el desenvolupament dels infants. Finalment, la darrera secció tractarà sobre el procés i les característiques de l'explicació d'un conte.

5.2. L'oralitat

Abans d'endinsar-me en el món del contes i en el meu objecte d'estudi, és necessari que faci una petita anàlisi del que és l'oralitat, de les seves característiques i dels canvis que ha sofert al llarg del temps, de manera clara i senzilla. Valriu (2010: 425), ens explica que “la humanitat, des del moment que va ser capaç d'estructurar un sistema de sons codificats que li permetia establir una relació cada vegada més matisada amb els altres, va fer del llenguatge oral la seva principal eina de transmissió de coneixements i de sentiments”. Això implica que tot i tenir llenguatge tant oral com escrit, és l'oral el que ens ha servit en gran mesura per transmetre el bagatge cultural, per exemple, de generació en generació, a través del temps i en les diferents comunitats de persones que hi ha al món.

Tot i la invenció de l'escriptura i els avantatges i avenços que això va provocar, en moltes ocasions aquesta escriptura ha necessitat de l'oralitat per arribar a l'auditori, així ho afirma Valriu (2010: 427) quan ens diu que “sovint la literatura escrita adopta l'oralitat com a camí més adient per arribar al públic”.

Dins aquesta tradició oral que ha arribat als nostres dies, vull parlar dels contes. L'acte de contar contes i l'activitat d'escoltar-los són una de les necessitats primàries que tenim els humans, aquestes necessitats sorgeixen del desig d'entretenir, d'emocionar, de transportar a altres mons, llocs, vides i persones, a través d'històries inventades, modificades... amb el pas del temps i com a resultat de l'oralitat, fenomen del qual he parlat anteriorment.

La major part d'aquestes narracions estan carregades de lliçons morals i ètiques. Com diu Coll (2014: 32) “tant d’una manera com l’altra, es pot considerar que la literatura popular compleix una funció educativa, atès que és portadora d’unes normes de conducta que estan d’acord amb el sistema de valors d’una comunitat determinada”.

Generalment, els contes contenen frases, paraules, cançons, etc. que es repeteixen al llarg de la narració, amb la intenció de fer-les perdurar en la memòria. Aquest és un dels aspectes que ha ajudat que els contes populars o tradicionals perdurassin al llarg del temps. Els contes que han passat de generació a generació a través de l’oralitat (que no són pocs) han sofert modificacions amb el pas del temps, per tant, no tenen una forma definida ni única, sinó canviant i variada segons el narrador, l’època i les circumstàncies de qui escolta i de la societat on es desenvolupa l’activitat. És per això que poden existir moltes versions d’un mateix conte arreu del món.

5.3. Els contes: definició, característiques i tipus

Sabem que el conte és, en general, una narració breu, oral o escrita, d’algun fet concret amb uns personatges que realitzen unes accions concretes, que responen a allò que els infants volen escoltar. Segons Molina (2008: 3) “el cuento es una historia simple, lineal y breve, que si tiene escenarios apenas son descritos; cuyos personajes, escasamente caracterizados, ejecutan una única e ininterrumpida secuencia de actos, con un final imprevisto aunque adecuado al desenlace de los hechos y al pensamiento infantil”. Aquestes narracions poden estar basades en fets reals o imaginaris, i tant el narrador com el receptor saben que el conte és una ficció que pot tenir com a base la realitat, però que en cap moment no és una veritat absoluta.

Quan parlem de contes, hem de tenir present algunes de les seves característiques: com ara, que normalment estan escrits en prosa. En el món dels contes, una de les primeres coses que ens crida l’atenció són els títols i les il·lustracions, perquè són suggeridors i ja et donen informació sobre el tema que tractarà el conte. A més, el fil conductor d’aquestes narracions sol ser el conflicte que té el protagonista de la història i en el qual es veuen involucrats altres personatges i elements de la narració. Una altra característica dels contes és la linealitat que guia tota la trama, aquest darrer punt és molt important quan treballes amb infants, ja que tot allò que es repeteix i que segueix un ordre, com les rutines, són essencials per poder desenvolupar-se correctament, perquè els dona seguretat, confiança i l’oportunitat d’anticiparse.

En relació amb l'anticipació, consider important explicar que, de la mateixa manera que ocorre amb les rutines i la repetició dels fets del quefer diari, quan ens llancem a contar un conte hem de ser conscients que els infants el demanaran tantes vegades com vulguin, això implica contar la mateixa història moltes vegades, si la primera vegada ha anat bé. Si això passa, significa que ha estat un èxit.

En l'àmbit dels contes en podem trobar de molts de tipus, però Bryant (1996) va fer una petita llista d'aquelles narracions que tenen més èxit. Per una banda el conte de fades, que generalment són els que més agraden i els que transmeten unes veritats morals que, a través del llenguatge visual i poètic, calen dins la consciència de cada un de nosaltres, això fa que inconscientment interioritzem el que és bo, el que és dolent... Per una altra banda, trobam el conte burlesc o conte de dida, que contenen lliçons morals en una trama que és divertida i alegre. També trobam les paràboles de la natura, aquestes narracions ens expliquen fets de la naturalesa dels animals, de les plantes, amb l'objectiu de treballar l'interès cap a aquesta ciència. Finalment, l'autora ens parla de la narració històrica, la qual ens parla d'aquells fets que van passar en el passat i que ens situen en el nostre present. Aquest darrer tipus, acostava els infants al món com a éssers actius dins la societat.

5.4. Importància dels contes en el desenvolupament

Coll (2014: 31) afirma que “aquesta literatura -d'origen oral- esdevé una abundant font de recursos per a l'educació musical i estètica, per al coneixement del medi, per al desenvolupament de les habilitats cognitives, pragmàtiques, comunicatives i metalingüístiques, per a la conformació d'un imaginari col·lectiu, etc.”. Això vol dir que a través de la literatura es poden treballar molts aspectes del desenvolupament integral dels infants, com la música, el coneixement de l'entorn, les habilitats comunicatives i lingüístiques i els aspectes culturals, entre d'altres. És per això que les escoles són un espai idoni per treballar aquests aspectes a través de la literatura, en aquest cas els contes, gràcies a la seva funció pedagògica.

En relació amb la seva funció pedagògica, els contes són importants perquè per una banda enriqueixen el vocabulari que posseeixen els infants, treballant la seva capacitat d'expressió, la lectura, l'atenció i l'escolta activa, i per una altra banda, els permet entrar en contacte des de la infància amb la literatura, procurant aquest petit moment d'esbarjo i de descans. Els contes també els ajuden a animar l'esperit creatiu.

Quant al llenguatge, Diez i Domit (2006: 10) afirmen que “el lenguaje que utiliza presenta en forma poética símbolos que enriquecen la esencia del ser humano en cada suceso que describe con el juego constante de acciones y emociones”. El llenguatge dels contes conté símbols que enriqueixen la ment de qui els escolta, ja siguin infants o adults. Aquest símbols provoquen reaccions a les quals donam un significat i amb les quals ens identifiquem, s'estableix així una relació entre el món interior de cada un de nosaltres i el món que ens presenten aquestes narracions.

A més, i d'una manera molt especial, els contes preparen els infants per a la vida, perquè cada una d'aquestes narracions conté idees, creences i sentiments, que com he explicat a la primera part d'aquest marc teòric, els ajuden a contextualitzar les històries dels protagonistes a la vida real, amb la intenció de donar-los sentit. Un altre aspecte important que treballen aquestes narracions és la seqüenciació i, per tant, l'estructuració temporal, que els infants extrapolen al seu dia a dia, a través de les rutines i activitats, per exemple, amb les quals donen sentit i coherència a l'ordre dels fets en el temps.

Els contes són un recurs més per aprendre de manera coherent, atractiva i dinàmica qualsevol aspecte de la seva vida, ja que quan els infants s'identifiquen amb algunes històries i personatges, empatitzen amb ells, perquè s'adonen que els seus problemes són importants per a la resta i que, per tant, tenen solucions i els podem ajudar, tot això amb la seva imaginació i la capacitat de deixar-se endur per les circumstàncies de cada història. Aproximant els infants a altres indrets del món també ajuden a conèixer la pròpia cultura i la resta, amb la intenció de fer que entenguin que cada comunitat és única i que s'han de respectar. Potencien la memòria, l'atenció, la concentració i altres destreses importants al llarg de la seva vida.

Per acabar amb aquest apartat, vull dir que si els contes s'expliquen en el moment adequat, de manera adequada i fent que els infants prenguin consciència del que els volem transmetre, són un mitjà senzill i eficaç per establir un vincle d'afecte i de confiança entre narrador i auditori, en una atmosfera tranquil·la i relaxada. Bryant (1996: 16) deia que “els vostres ulls es troben contínuament i naturalment amb els dels infants, la seva expressió respon a la vostra, i el contacte és immediat”. El moment del conte és sempre un bon punt de partida per a l'aproximació entre mestres i infants, per escoltar, conèixer, valorar, acceptar i respectar les vivències de cada un, les pròpies històries, els punts de vista i les idees.

Vull citar Ros (2014: 80), la qual ens diu que “el conte explicat és com un pont estès entre narrador i oient en la construcció del qual hi estan compromesos tots dos”. Això significa que al moment del conte és creen xarxes, llaços, vincles... Que afavoreixen la relació entre la persona que està contant el conte i l’auditori que l’escolta, aquest és un dels motius pels quals a l’educació és tan important explicar-ne. En paraules de Correa (2009: 6) “el cuento permite al educando interpretar sus emociones; sus pensamientos, sus experiencias, ahonda el conocimiento hacia sus semejantes; le hace conocer sus tentaciones y fracasos, aspiraciones y éxitos, también escuchar los dominios de la imaginación infantil y del joven; le permite conocer un mundo nuevo, enriquece su vocabulario y vigorizar su poder de expresión”.

5. 5. Procés d’explicació d’un conte i característiques

Per començar a parlar del procés i la importància que te contar contes, vull fer referència a Bryant (1996: 9) la qual ens diu que “explicar contes és realment tot un art, però d’aquest art, tan antic i tan humil, no se’n troben fàcilment les regles”. Això significa que tot i que un dels meus objectius en aquest treball sigui investigar i reflexionar sobre les característiques que té el procés d’explicació d’un conte, sóc conscient des d’un bon començament que no és fàcil trobar una línia metodològica que sigui universal per a tothom, però sí que hi ha unes pautes amb unes característiques a seguir per tal de treballar la narració amb èxit, i donar-li la importància que té en el desenvolupament dels infants. A l’hora de contar contes han de tenir-se en compte una sèrie d’aspectes relacionats amb l’espai, la selecció de contes, la preparació que comporta explicar-ne un i tot allò que fa referència a la performativitat del moment.

A l’hora de triar un conte per explicar als infants, hem de pensar que tot i que la improvisació és vàlida i sovint fa que el moment de contar un conte sigui molt més dinàmic, espontani i natural, és necessari que coneguem la història, o bé de la nostra infància, o bé perquè hem preparat la performance i ens hem fet nostra la narració. Ara bé, l’essencial en paraules de Valriu (2010: 420) és que “per poder contar contes només cal una cosa molt simple: que vos agradin”. Només així convertirem un moment com aquest en un moment inoblidable, no només per a l’auditori, sinó per a nosaltres també. Com ens diu Bryant (1996: 88) “no expliqueu mai un conte que a vosaltres no us digui res”. Els contes són eines que ens han d’enganxar, emocionar, transportar i, en definitiva, ens han de fer gaudir del moment.

A les aules, un dels aspectes que més preocupa els mestres que volen contar contes és no saber amb exactitud quin és el moment més adequat per fer-ho. Des de la meva experiència puc dir que es poden explicar en moments de tornada a la calma, per exemple, després de dinar i quan es preparen per fer la migdiada o quan finalitza una sessió de psicomotricitat, però és cert que el millor és explicar-los amb naturalitat quan ens vengui de gust explicar-ne un, sempre que el nostre auditori també tengui ganes d'escoltar un conte. Valriu (2010: 426) afirma en relació amb aquest punt que “només cal que la comunicació sigui possible i desitjada”.

Prèviament a l'explicació d'un conte, hem de seleccionar bé l'espai on es durà a terme l'activitat. Això implica pensar en els components proxèmics: el material que volem que hi hagi, la decoració, les distàncies interpersonals, la gestió de l'espai, etc. Quan faig referència a l'espai i a aquells aspectes que han de tenir-se en compte, em venen al cap els coixins, els matalassos, les estores, els prestatges o les paneres amb contes que estiguin al seu abast, a més de pensar en la llum natural per assegurar una bona il·luminació, cadires i taules, per què entenem que no tots s'asseuen a terra, ni tots a les cadires, per tant, i amb la intenció de donar cabuda a tot el qui vulgui escoltar, hem de procurar la seva comoditat. Aquests espais han de ser acollidors, atractius i han de convidar tant a llegir com a escoltar.

Per als qui contam contes, un aspecte significatiu és la diferència entre llegir un conte i explicar-lo. Quan contam un conte o l'explicam, el narrador no té límits, es pot aixecar, asseure's, pot alçar la veu, pot escenificar la història, pot seguir el text o modificar-lo, tot això fa que pugui captar l'atenció de qui l'escolta, modulant la intensitat amb què ha assimilat el relat. El narrador ha de tenir capacitat interpretativa, és a dir, ha de saber posar-se en escena, també ha de tenir certa gestualitat a l'hora d'explicar un conte. A més, qui conta contes ha de ser capaç de descriure situacions i narrar esdeveniments de tal manera que capti l'interès de l'auditori des d'un començament. Si la mestra és capaç de captar l'atenció i l'interès dels infants amb naturalitat i ho fa tenint en compte unes pautes, aquest moment serà un èxit. Per aconseguir-ho es pot fer a través d'un llenguatge clar i senzill, per augmentar el vocabulari dels infants, però també s'han de tenir en compte altres aspectes com ara l'entonació, el ritme, el timbre, la pausa... La veu de qui conta contes, ja sigui d'una mestra, d'un pare o d'una mare, es transforma juntament amb la història per fer-la arribar amb emoció a qui ho escolta. Així doncs, la veu és l'eina a través de la qual es creen els components paralingüístics que té una performance. La veu és, al cap i a la fi, una de les qualitats que ha de tenir un bon narrador.

Seguint amb el punt anterior, la veu és la eina de transmissió d'aquests relats. Valriu (2010: 422) diu que “la veu és l'eina mitjançant la qual arribem als altres”. Podem dir, que tot i que al llarg del temps les narracions han canviat perquè el canal a través del qual han passat de generació en generació és l'oral, aquest canal a dia d'avui es manté viu i si es treballa bé i som capaços de contextualitzar-lo en la realitat dels nostres alumnes, aquest mètode pot ser una bona eina per a treballar els interessos dels infants a partir dels contes que seleccionem.

Però en aquest procés no només juga una paper important la veu, sinó també el llenguatge no verbal, és a dir, els components cinètics. Quan algú es disposa a contar un conte ha de ser conscient d'allò que vol transmetre amb el cos, la postura que adquirim quan contem un conte ha de donar seguretat, confiança i ha de possibilitar la visualització de tots els que escolten. La postura mai no ha de ser invasiva, sinó relaxada i confiada. La mirada també és un element imprescindible durant la narració, aquesta ha de ser expressiva i ha d'acompanyar els gests que conviden a escoltar la història i si cal, a participar-hi. Però no només la veu i els gests són importants, la distància entre el narrador i l'auditori també ha de tenir-se en compte, perquè durant la narració es poden produir canvis en la col·locació, en el moviment, en la interacció i en l'acció.

Quan una narració l'hem treballada més de dues vegades, per exemple, el que podem fer és convidar-los que reinventin la història, que hi facin canvis, per comparar aquestes versions amb les de la resta de companys o fins i tot, amb la versió original. Els infants són éssers espontanis, sincers i capaços de sorprendre qualsevol amb la seva naturalitat. És per això que a mi també m'agrada convidar els més grans que escenifiquin l'obra, perquè consider que es una bona manera de reescriure la història, en la qual hi podem percebre, com a mestres, molts aspectes de la personalitat de cada un d'ells, perquè quan contem un conte no podem evitar contagiar la història amb la nostra experiència personal, amb els records, les vivències i totes aquelles coses que ens han convertit en el que som.

Quan arriba el desenllaç del conte, el que es pot fer és arribar-hi lentament, recalcant el final i dependent del conte, com he comentat a l'inici del treball, es pot obrir la possibilitat que ells pensin en possibles desenllaços, per tal d'estimular la imaginació, la creativitat i l'espontaneïtat, ja sigui individualment o en grup. Contar contes és sens dubte un do i la relació que s'estableix en aquell moment entre els infants i la mestra és més intensa i fluïda que no pas si es limita a llegir el llibre.

6. Anàlisi i reflexió de la pròpia intervenció

A continuació faré una reflexió i una anàlisi de com vaig explicar el conte de "*l'Elmer*". Per fer-ho, explicaré els motius que em van dur a triar aquell conte, contextualitzaré l'aula on he fet les pràctiques, així com el grup d'infants amb qui vaig fer la sessió aquell dia. També aprofundiré en els motius que em van dur a fer l'activitat en aquell espai, amb un material i unes activitats concretes.

Per començar, vull dir que el conte triat va ser "*l'Elmer*" per diverses raons: la primera raó i més important per jo és que a través d'aquest relat i del seu protagonista volia treballar el valor de la diversitat, amb uns infants que habiten un centre on aquest aspecte és un dels trets més importants i destacables. La segona raó és que des de sempre han existit les diferències entre totes les persones, però ara més que mai vivim en un món que canvia constantment i amb molta facilitat, on la gent viatja d'un extrem a un altre per molts motius. Nosaltres hem d'aprendre a valorar aquesta riquesa per damunt de molts altres aspectes i si això ho aprenen des de la primera infància, millor.

L'aula on he fet els darrers tallers de conta contes i les pràctiques II (3-6), és l'aula de P5 del CEIP Llevant, a Inca. Aquest grup d'infants està compost per 21 nins d'entre 5 i 7 anys (aquests darrers fan una permanència de cicle). Hi ha infants que tenen unes necessitats que tot l'equip s'encarrega de cobrir. La majoria d'aquestes necessitats educatives són la conseqüència de les circumstàncies personals que viuen i contra les quals es treballa per poder cobrir-les i solucionar-les. Són famílies de procedències molt diverses, aquest punt és importantíssim a l'hora de treballar amb ells i aconseguir que treballin entre ells, que és el que a mi més m'agrada com a repte. La seva jornada s'organitza en assemblees al llarg del dia, tallers i ambients de lliure circulació.

Ja que treballam amb grups reduïts d'infants diversos entre ells, per poder oferir una atenció més individualitzada a les necessitats i característiques de tots, sabia des d'un inici que amb els 9 nins amb els quals havia de fer aquesta sessió, la conversa al voltant del conte seria un punt cabdal, per tant, vaig preparar-la per a després del conte. Era conscient també que el conte elegit (igual que la resta que ja havia contat), no podia ser triat atzarosament, havia de tenir sentit per a ells, havia de ser significatiu i havia de donar-los l'oportunitat de sentir-se identificats, per poder parlar després sobre la diversitat i altres aspectes relacionats.

Sabem que la diversitat és un concepte sense el qual no es pot entendre l'evolució humana, els canvis que ha produït aquest fet al llarg del temps, la gran varietat de procedències, cultures, ideologies, creences, estils de criança, etc., que hi ha al món. Un entorn clarament divers i on es poden observar aquestes varietats obertament és una escola. Segons Lerner (2007: 3) “si hay algo semejante en todas las aulas, es precisamente que en todas reinan las diferencias”. No només hi ha diferències per motius culturals o ideològics, sinó que també podem trobar varietats en el procés del desenvolupament físic, cognitiu, conductual, entre molts altres, i és aquí on entren en joc les nostres capacitats per fer front a aquesta diversitat. Sovint aquestes diferències si no s'aprofiten positivament, respectant-les i valorant-les, són les causants de molts dels conflictes que comencen en la infància i continuen en l'edat adulta, causant entre moltes altres coses, segregacions entre persones per raons diverses o prejudicis.

Com a mestra i essent conscient de tot l'anterior, vaig fer una valoració de la situació per saber si la manera en què jo havia pensat dur a terme la sessió seria la correcta. Així va ser com abans de contar el conte vaig parlar amb una de les meves companyes de pràctiques i amb la tutora de l'aula perquè m'ajudessin i em poguessin fer fotos mentre jo feia la feina i l'enregistrava. La tutora de l'aula, que també va ser la meva tutora del centre, em va animar a fer aquesta sessió sense modificar res del que jo havia pensat. La companya de pràctiques, per la seva part va ser qui em va fer les fotos.

Quan els infants van tornar del pati i després de fer l'assemblea corresponent, vam anar al replà del nostre passadís on normalment es fan aquestes sessions de contacontes. Gràcies al fet que coneixien l'espai perquè com he dit, sempre fan els contacontes allà, no em va costar que se sentissin còmodes. Soc conscient que no és l'espai més apropiat, però a causa dels desdoblaments dels grups que es fan a totes les aules, no hi ha més espais on poder fer-ho. Malgrat aquestes mancances d'espai, els mestres del centre sempre procuren que s'hi sentin còmodes i aollits, això es pot aconseguir fent les activitats en grups reduïts, col·locant els nins en cercle, amb la mestra, en aquest cas jo, asseguda a terra i a prop d'ells.

Abans de començar amb el conte, vam fer uns exercicis de concentració, en els quals tancàvem els ulls i ens havíem de tocar la boca, el nas, les orelles, els cabells i els peus, també alçàvem els braços i fèiem exercicis de respiració. Ho vaig fer per aconseguir que la seva atenció quedés centrada en una única cosa abans de començar. Quan ja havíem fet els exercicis previs, vam parlar del conte en si, així va ser com alguns d'ells em van dir que ja l'havien escoltat abans, però que ja no recordaven la història, la qual cosa em va entusiasmar i tranquil·litzar encara

més, perquè era com fer-la des de zero, amb tota la il·lusió que pot provocar un relat que no coneixes. Mentre parlàvem jo tenia el llibre entre les mans, perquè m'he adonat que sostenir-lo, observar-lo i acaronar-lo m'ajuda a concentrar-me i d'alguna manera fer-lo meu, és una mena de ritual que faig abans de contar un conte i no ho dic jo, la tutora de l'aula també va fer aquesta observació.

De seguida que van veure la portada, un d'ells va decidir començar la a parlar sobre el que veia i ens va explicar que els elefants li feien por, a la qual cosa vaig respondre amb franquesa dient que jo no sabia que fer si me'n trobés un. Després d'aquesta petita introducció amb opinions i experiències d'uns i d'altres, vaig començar a contar-lo.

A la part del treball que fa referència a la fonamentació teòrica he parlat de la importància que té la veu i l'ús que se'n fa, tenint en compte el que he explicat en el marc teòric sobre aquest punt, puc dir que jo durant la narració anava variant el to de veu per evitar la linealitat que, segons el que he observat a altres contacontes, els pot distreure de l'activitat en si mateixa, perquè un dels aspectes que els atreu de les narracions, pel que fa a la meva experiència, és el canvi de veu, de to o la gestualitat facial. En relació amb la veu, cal que expliqui que durant la sessió els parlava en català i a ells els costava més poder contestar-me en la llengua vehicular del centre, no perquè no l'entenguin o perquè no la sàpiguen, és perquè la majoria dels infants d'aquesta escola tenen com a primera llengua una altra diferent de la d'aquí, però tot i això anaven participant.

Sempre que he fet feina amb infants, m'ha agradat ser qui expliqués els contes, perquè un dels resultats més evidents és que enforteix el vincle entre narrador i oients, és per això que sóc partidària de deixar que els infants durant les narracions no només ens escoltin sinó també que puguin dir el que pensen en cada moment, respectant sempre el torn de paraula i el que diuen els companys. Per aquest motiu, a la gravació de "*l'Elmer*" podem escoltar com intervenen i com tenen resposta de part d'altres companys i meva. Sovint ens trobam amb sessions de contacontes on els infants no intervenen més enllà de l'estrictament necessari, però la realitat és que si deixam que diguin el que pensen i senten, com les pors, les comparacions amb altres personatges o fins i tot amb familiars seus, al final poden sortir converses molt interessants que poden derivar en altres temes que per a ells també són importants. En el cas d'aquesta sessió, els infants van començar parlant dels colors de l'elefant, els motius de la seva tristesa, a les diferents situacions en què ells o algun familiar seu s'han sentit diferents. Un d'ells va explicar que el seu germà se sentia diferent pel seu color de pell, de seguida que vaig sentir allò, vaig

decidir que era un bon moment per explicar que de la mateixa manera que cada un de nosaltres té els ulls d'un color, els cabells d'un altre, també tenim la pell de colors diferents. Aquest fou un dels moments més significatius per jo d'aquella sessió.

Per contar el conte, a més de la veu, els gestos i el propi cos, vaig utilitzar animals de jugueta, plomes de colors, cartolines de colors i el conte. Considero essencial fer visible el que és més important del conte, allò que el caracteritza, per això no només cercava una conversa amb ells i entre ells, sinó també posar al seu abast material de colors que fos senzill, agradable i familiar per ells, perquè al final hi interactuessin amb les activitats posteriors. Al llarg del conte vaig fer preguntes i d'alguna manera els convidava a participar en l'acció de la història, per exemple amb la pluja, amb el renou dels elefants, etc. Deixar que ells també participin ajuda a connectar la narració amb aspectes del seu quefer diari.

Després d'explicar el conte, el que vaig fer va ser fer preguntes en relació amb els sentiments i les emocions, algunes d'elles van ser: "com se sentia n'Elmer?", "estava trist o content?". Volia que els nins m'expliquessin el que havien entès, el motiu que va dur al protagonista del relat a tenyir-se de color gris com la resta d'elefants, quina va ser la reacció dels altres elefant quan van veure que n'Elmer de color gris no era igual d'especial que n'Elmer de colors, entre d'altres.

He de dir que arribats a aquest punt les seves respostes van ser just el que jo volia. Cercava respostes que tinguessin a veure amb els colors i la manera en què ens sentim quan no ens acceptem tal com som o quan volem ser iguals a altres persones, per poder acabar parlant de la importància que té ser diferents i del valor de la diversitat i el respecte cap a nosaltres mateixos i la resta.

A continuació vaig explicar com faríem l'activitat, perquè com a mestres sabem que anticipar allò que farem els ajuda a situar-se i ser conscients de les pautes que hem de seguir. Vaig explicar-los que la proposta consistia a fer un mural de "n'Elmer" amb cartolines de colors i blue tac, a més vaig donar l'opció de triar entre seure a les cadires per fer el mural o seure a terra i van decidir lliurement que volien fer-ho a terra, la qual cosa em va agradar perquè a jo també m'agrada molt més fer feina a terra i no a una taula. Amb el mural a terra i ells al voltant d'aquest, els hi vaig repartir per ordre una cartolina de color a cada un, amb blue tac i ells l'anaven col·locant al cos de l'elefant que hi havia dibuixat. Mentre feien això, anaven sorgint altres converses al voltant dels animals que havien sortit al relat i jugaven també amb els animals que havia agafat per explicar el conte. He de dir que aquesta interacció amb el material

que hi havia em va fer pensar dues coses: per una banda, pot ser per a una propera sessió només utilitzaria material manipulatiu per explicar el conte i m'asseguraria que fos més natural, però d'aquest aspecte en parlaré a l'apartat de conclusió, i per una altra banda, la necessitat que tenen els infants (independentment de l'edat que tinguin) de jugar.

El darrer punt el vaig estar pensant durant molt de temps, perquè sovint hi ha gent que creu que pel fet de ser infants una mica més grans ja no tenen aquesta necessitat de jugar, quan realment fins i tot un adult té aquest desig de jugar, per evadir-se, per fer esport, etc.

Quan ja teníem el mural fet, el vaig penjar amb l'ajuda de la tutora de l'aula al plafó que hi ha fora de la classe perquè als infants els i feia il·lusió que les famílies ho vessin. En aquell moment vaig adonar-me'n que els infants, sobretot si la seva situació és precària, tendeixen a cercar l'aprovació dels adults quan no es veuen prou capaços, autònoms, amb capacitat i oportunitats de decidir per ells mateixos. És per això que els mestres tenim com tasca principal animar els nostres infants, ajudar-los, donar-los suport, confiar en ells... així ho afirmen Domínguez i Alerm (2008: 1) quan ens diuen que "la criatura necessita un entorn que l'animi, que li doni suport i, també, que el faci sentir segur sense limitar els seus intents". Aquestes aprovacions per part dels adults no han de limitar mai els infants, creant pors que només tenim nosaltres com a adults, més aviat ha de ser un acompanyament, amb la mirada o amb alguna paraula.

A continuació es van asseure a les cadires perquè hi començava a haver molt de moviment al passadís i no volia que la resta d'infants els pogués distreure si seien a terra. D'aquesta manera ens vam posar en marxa amb la segona proposta, que era individual. Cada un d'ells havia de dibuixar la seva versió de n'Elmer, amb els colors que volgués, de la mida que volgués.... L'única condició era que havien de posar el seu nom al costat o darrere. El motiu d'aquest fet aparentment tan simple és perquè, curiosament, cada elefant que van dibuixar era un mica el reflex de la visió que tenen de si mateixos, i a mi també m'interessava veure quina és la pròpia percepció que tenen de qui són, de com són i d'on poden arribar. Al final ens vam adonar que els elefants que cada un havia dibuixat eren diferents entre ells (vegeu annexos), i que, en conseqüència, cada un de nosaltres és d'una determinada manera.

7. Conclusions

Per finalitzar el treball em veig en la necessitat de parlar de diferents aspectes, per una banda, de les dificultats que he tingut, els dubtes que m'han sorgit, els aspectes que després d'haver-me escoltat pens que he de millorar, tot el que canviaria i els motius que em condueixen a voler fer-ho i dues de les coses més importants durant un conta contes: com m'he sentit jo i com crec que han pogut sentir-se ells. Aquesta secció acabarà amb una valoració dels objectius que em vaig plantejar al principi.

Al llarg de la sessió em vaig trobar amb diverses dificultats i aspectes a millorar, començant per l'espai, donat que el vaig dur a terme al replà d'un passadís, i tot i que ells sempre fan els contacontes allà perquè hi ha espai suficient, consider que hi hauria d'haver una decoració que convidés a asseure's a terra tal com ens indiquen els diversos autors que he citat a la fonamentació teòrica, com una estora, uns coixins, etc. Però per una altra banda, aquest tipus d'espai el podem trobar a l'ambient de mediateca, el que passa és que aquest ambient és l'aula de referència dels infants de segon de primària, que comparteixen amb els d'infantil quan hi ha ambients.

En relació amb el material que vaig utilitzar, tal com he explicat anteriorment, els animals i les fulles de colors, van fer que els infants hi volguessin jugar després d'explicar el conte, això em va fer pensar que els hi havia agradat, que tot i ser un material que coneixen perquè ja hi era a l'escola, va cridar la seva atenció que l'utilitzés per contar aquell conte. La propera vegada afegiria més material natural com ara: fulles que no siguin de colors, pedres, troncs petits, fustes... com a material complementari, per tal d'ambientar més l'escena. Encara que per a una propera sessió, pogués afegir més material, no deixaria de banda el conte físic, perquè estic convençuda de la importància que té per ells poder veure les pàgines del llibre, no només per les il·lustracions, sinó també pel contacte amb els textos.

Abans de contar el conte estava nerviosa, com si no ho hagués fet mai, em sentia així perquè sabia que aquella sessió s'havia d'enregistrar i l'havia d'analitzar posteriorment. Sabem que l'autocrítica a més de ser necessària és una tasca difícil, és el moment en què has de posar a prova les capacitats que tens per valorar als altres, però en tu mateix. Tot va canviar quan vaig començar, estava tranquil·la i els infants m'escoltaven atentament. Ara veig que aquella tranquil·litat era gràcies, com he explicat al marc teòric, al fet de dur el conte preparat, d'haver-lo fet meu prèviament, llegint-lo, tocant-lo, mirant les il·lustracions i evidentment, contant-lo a altres persones per practicar.

Com sabem, també juga un paper molt important el material que triïs per a la sessió i jo, amb el material triat expressament per a aquell moment, a més de tenir pensades les activitats posteriors, em sentia capaç de fer la dinàmica.

Pel que fa a la manera en què vaig contar el conte, ara des de la distància, consider que tenc habilitat per reenganxar als infants quan es dispersen per motius que no podia evitar, ja que estàvem a un passadís i sempre hi ha probabilitats que passi gent i es distreguin. Però tot i això van saber concentrar-se en allò que fèiem en cada moment. Això pot ser gràcies als canvis de veu, d'entonació, a les preguntes, a la participació que jo demanava... Un fet que em va fer sentir orgullosa de la feina va ser la capacitat que tenien els infants de raonar i d'explicar amb detall el que volien dir.

Al final del conte i arran de la conversa que vam tenir, la qual em va emocionar quan la vaig escoltar posteriorment, vaig sentir-me orgullosa d'ells i de la seva capacitat d'explicar fets i aspectes de situacions que sovint com a adults donam per suposades, quan realment són moments dels quals encara ens queda molt per aprendre, independentment de l'edat que tenguis. De seguida vaig pensar en la quantitat de coses que ells, com a part activa de la nostra societat tenen a dir, només cal que els escoltem i els donem l'oportunitat de parlar, de dir com es senten, què pensen, què volen, com són les seves vides, el perquè de les situacions injustes que viuen...

Donat que les circumstàncies dels infants d'aquest centre són majoritàriament difícils, la tria d'aquest conte suposava tot un repte tant a nivell personal com a nivell professional. Per una banda, cercava una connexió entre el protagonista del conte i ells, a través d'una narració que fos senzilla i amb certa profunditat emocional. Per una altra banda, volia que el resultat que vam extreure del conte quedés plasmat en els dibuixos individuals que cada un d'ells va fer, donat que cada elefant va ser una versió diferent de n'Elmer amb la qual podien sentir-se identificats.

Per acabar amb aquesta secció del treball, diré que gràcies a aquest conte, que em va ajudar a parlar sobre la diversitat i el valor que té (aspecte importantíssim al centre), al clima que es va crear al voltant i gràcies també al vincle que vaig establir amb ells al llarg de les pràctiques, em vaig adonar amb més claredat que els contes són una eina imprescindible per als mestres i també per a les famílies, sobretot si són infants amb els quals és difícil parlar, no perquè no vulguin parlar, sinó perquè les circumstàncies que els envolten no faciliten maneres més afables de resoldre els conflictes interns que poden derivar cap a conflictes amb altres persones i amb el món.

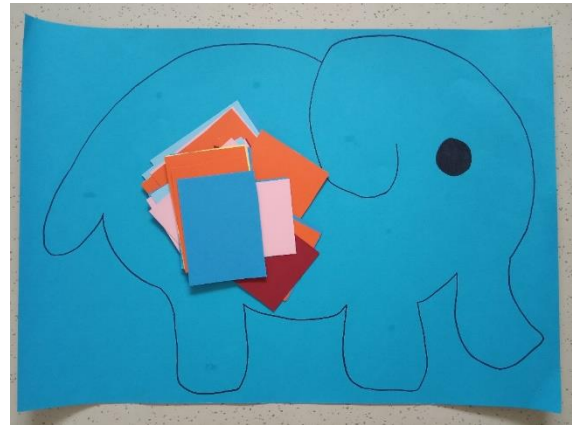
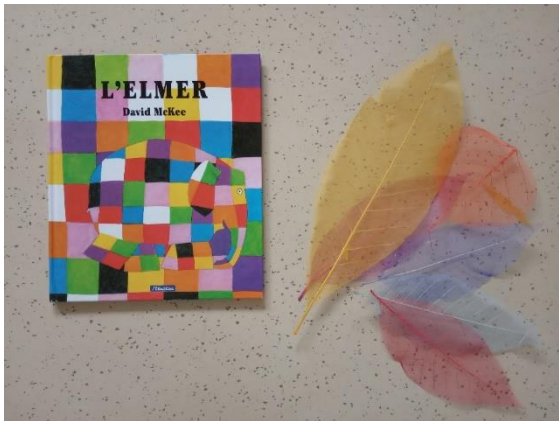
Ara convé que expliqui si he assolit els objectius que em vaig plantejar o no, com i per què. Pel que fa als objectius generals, que eren: reflexionar sobre el conte i la seva importància en el desenvolupament dels infants, investigar les característiques que té el procés d'explicació d'un conte, i finalment, conèixer el rol del docent i de les narracions orals a les aules d'infantil, pens que els he pogut assolir satisfactòriament a través d'uns referents teòrics concrets, que parlen contínuament del meu objecte d'estudi i a través dels quals he pogut veure reflectida no només la manera en què altres mestres ho fan, sinó també la meua manera de contar contes, que rep influència de moltes experiències tant personals com professionals i de les quals he après i possiblement seguiré aprenent.

No només hi havia uns objectius generals, sinó també específics, aquests darrers eren: analitzar la pròpia experiència en relació a les aportacions dels autors consultats i enriquir la meua metodologia a l'hora d'explicar un conte. Aquests objectius també els he pogut assolir, gràcies a la sessió duta a terme amb el conte de "*l'Elmer*", que va facilitar que pogués treballar aquests objectius fins assolir-los. Vaig poder posar en pràctica el que havia cercat per la fonamentació teòrica, tot el que havia analitzat i investigat sobre els contes. En aquests darrers objectius m'agradaria poder aprofundir-hi més, però per això es necessita més experiència, que s'adquireix amb el temps i les oportunitats que se'm presentin.

8. Annexos

A continuació hi ha una recopilació de fotografies en les quals es mostren els materials i l'espai on es va dur a terme la sessió, la manera en què vaig contar el conte i, finalment, el procés i resultat de les activitats posteriors.

8.1. Material i espai

8.2. Exercicis previs i conta contes

8.3. Activitats posteriors

9. Agraïments

A continuació hi ha uns agraïments a totes les persones que des de la meva infància fins ara m'han fet estimar la literatura.

Primer de tot, vull donar les gràcies a la meva padrina Catalina, per dedicar gran part del seu temps a cuidar-me, estimar-me, escoltar-me i ensenyar-me, entre moltes altres coses, que els contes existeixen per fer-nos companyia i ajudar-nos quan el món es massa dur per enfrontar-lo tots sols. Per tots aquells horabaixes en què “Na Caputxeta vermella”, “En Patufet”, “El Soldadet de plom” i altres clàssics que mai oblidaré, m'acompanyaven mentre berenava devora el foc de la xemeneia o fins que em quedava dormida als seus braços. Aquest treball és un petit homenatge a tot el que ha fet i fa per la família.

Als meus pares, n' Antonia i en Federico, per donar-me l'oportunitat de tenir sempre els prestatges plens de llibres de tota classe, per regalar-me contes quan encara no sabia llegir i explicar-me el que passava a les il·lustracions. Per ser sempre un model d'esforç, de sacrifici, de coratge i de lleialtat.

A les meves companyes de classe, amigues i amics per acceptar-me i valorar la persona en què m'he convertit. En especial a n'Azahara M. i a n'Aicha, per ser un punt fort en què poder comptar des que vàrem començar aquesta aventura. També a na Laura i a n'Azahara V., per fer de la convivència el millor remei per desconnectar de tot i connectar amb tu mateix.

Gràcies també als mestres que m'han donat l'oportunitat de contar tants contes com he volgut. Així com tots aquells que durant la meva etapa d'Educació Infantil feien dels moments dels contes un dels meus preferits. També vull donar les gràcies als infants que m'han escoltat, no només a les pràctiques, sinó en altres moments de la meva vida. Per la seva sinceritat, transparència, participació i confiança.

A mi mateixa, per seguir endavant en les meves decisions, fins i tot quan no tothom confiava que pogués arribar fins on he arribat. Sé que encara queda molt camí per recórrer, però segur que amb el meu entusiasme, amb paciència, amb esforç i amb l'amor pel que faig, podré aconseguir el que vulgui.

I finalment, al meu tutor de TFG, en Jaume, per ajudar-me i escoltar-me, però sobretot per ser comprensiu i conscient de les circumstàncies que ens envolten i que afecten més o manco la feina que hem de fer. Com a tutor ha sabut donar-me seguretat i confiança durant aquests mesos.

10. Referències bibliogràfiques

Bryant, C., S. (1996). *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària.

Coll, M. (2014). "La literatura popular com a font de recursos educatius: una aproximació". Dins A. Bataller i M. Coll. (ed.) *Literatura oral i educació: simbiosi i complicitats*. Barcelona/ l'Alguer: Grup d'Estudis Etnopoètics/ Arxiu de tradicions de l'Alguer. P. 31-43.

Correro, C. i Real, N. (2017). *La literatura a l'educació infantil*. Barcelona: Associació de mestres Rosa Sensat.

Díaz, C., M. (2009). "El cuento, la lectura y la convivencia como valor fundamental en la educación inicial". *Educere*, vol. 13, nº44, P. 1-11.

Diez, L; Domit, V. (2006). "La capacidad de los cuentos de hadas para desarrollar un horizonte de significado desde la niñez temprana". *Odiseo, Revista electrónica de pedagogía*, nº 7, P. 1-22.

Domínguez, E. i Alerm, M. (2008). "La confiança de les persones adultes en les capacitats dels infants". *Guix d'Infantil*, nº45, P. 1-2.

Lerner, D. (2007). "Enseñar en la diversidad". *Lectura y vida*. Vol. 28, nº4, P. 1-12.

Prieto, M., R. (2008). "Los cuentos ayudan a crecer". *Innovación y experiencias educativas*, nº 13, P. 1-11. En xarxa. Consultat el 16 de març del 2019.

Quintanal, J. (2005). "El arte de contar cuentos: qué son y cómo se cuentan". En xarxa. Consultat el 26 de febrer del 2019.

Rodríguez, V. (2014). “Vols que t'expliqui un conte?”. *In-fàn-ci-a*, n°199, P. 1- 5.

Ros, R. (2014). “Etnopoètica i educació. Els contes en l'educació primària i secundària com a eina d'expressió i cultura oral. Una experiència a la ciutat de Barcelona”. Dins A. Bataller i M. Coll. (ed.) *Literatura oral i educació: simbiosi i complicitats*. Barcelona/ l'Alguer: Grup d'Estudis Etnopoètics/ Arxiu de tradicions de l'Alguer. P. 80-90.

Valriu, C. (2010). "La paraula viva, la matèria dels somnis". *Imaginari compartit: estudis sobre literatura infantil i juvenil*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 25-429.

Valriu, C. (2010). “L'art de contar contes”. *Imaginari compartit: estudis sobre literatura infantil i juvenil*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 419-424

S.A. (2012). “Te cuento un cuento en educación infantil”. *Temas para la educación*, n°18, de Federación de Enseñanza de CC.OO. de Andalucía. En xarxa. Consultat el 26 de febrer del 2019.